

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijski savjet

Rješenje

**Po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti protiv privrednog subjekta Javno
Poduzeće Komunalno d.o.o. Žepče**

Sarajevo
mart, 2022. godine

Broj: UP-01-26-2-015- 12 /21
Sarajevo, 14.03.2022. godine

Na osnovu člana 25. stav (1) tačka e), člana 42. stav (1) tačka c), člana 48. stav (1) tačka b), a u vezi sa članom 10. stav (2) tačka d), Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09), u postupku pokrenutom po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti, broj: UP-01-26-2-015-2/21 od 15.09.2021. godine protiv privrednog subjekta JP Komunalno d.o.o Žepče, ul. Željeznička br.3, 72230 Žepče, radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja, u smislu člana 10. stav (2) tačka d) Zakona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće na 101. (stotinoprvoj) sjednici održanoj dana 14.03.2021. godine, je donijelo

R J E Š E N J E

1. Utvrđuje se da je privredni subjekt JP Komunalno d.o.o Žepče, zloupotrijebio dominantan položaj na tržištu distribucije toplotne energije u Gradu Žepče, primjenom člana 16. Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem broj: 01-23-83/19 od 31.05.2019. godine te primjenom Pravilnika o stalnom i privremenom isključenju objekta sa instalacija centralnog grijanja broj: 1677/15 od 08.09.2015. godine kojim su propisani uslovi izdvajanja tarifnog kupca iz toplinskog sistema kao i obaveza plaćanja svih troškova osim troškova energije za tarifne kupce kojima je odobreno izdvajanje iz toplinskog sistema, što predstavlja uslovljavanje drugoj strani da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi nemaju veze s predmetom sporazuma, u skladu sa odredbama člana 10. stav (2) tačka d) Zakona o konkurenciji.
2. Nalaže se privrednom subjektu JP Komunalno d.o.o. Žepče:
 - da u roku od 60 (šezdeset) dana od dana prijema ovog Rješenja da izmijeni Pravilnik o stalnom i privremenom isključenju objekta sa instalacija centralnog grijanja broj: 1677/15 od 08.09.2015. godine na način da se odredbe istih usklade sa tačkom 1. dispozitiva, te da u ostavljenom roku dostavi dokaze o izvršenju istog.
 - da u roku od 60 (šezdeset) dana predloži novu Odluku o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem, te da prijedlog iste dostavi Konkurencijskom vijeću na mišljenje.
3. Izriče se novčana kazna JP Komunalno d.o.o Žepče, zbog kršenja odredbi iz člana 10. stav (2) tačke d) Zakona o konkurenciji, utvrđene u tački 1. ovog Rješenja, u visini od 5.000,00 KM (pet hiljada i 00/100 KM), u skladu sa odredbom člana 48. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji, koju je dužan platiti u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ovog Rješenja.

4. Ukoliko JP Komunalno d.o.o Žepče ne uplati izrečenu novčanu kaznu iz tački 3. u ostavljenom roku, ista će se naplatiti prinudnim putem, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.
5. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u „Službenom glasniku BiH“, službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće BiH je dana 12.10.2020. godine, pod brojem: 01-26-10-209-1/20 zaprimilo podnesak fizičkog lica H.H., u vezi odbijanja zahtjeva za isključenje sa centralnog grijanja od strane pružaoca te usluge privrednog subjekta Javno Poduzeće „Komunalno“ d.o.o. Žepče (dalje u tekstu: JP „Komunalno“).

U predmetnom zahtjevu se od Konkurencijskog vijeća traži da pomogne fizičkom licu H.H. u borbi za ostvarivanje prava. Fizičko lice H.H. je zbog nemogućnosti plaćanja troškova grijanja zbog male penzije, više puta pismeno obraćao JP „Komunalno“ sa zahtjevom da ga isključe sa sistema centralnog grijanja. Dalje se navodi da JP „Komunalno“ držeći monopol i ponašajući se monoplistički, zanemaruje zahtjeve za isključenje i prava podnosioca zahtjeva, u čemu ih podržava Sud Žepče i Kantonalni sud Zeničko dobojskog kantona, što se vidi iz Presude u korist JP „Komunalno“. Podnosilac prijave navodi da ga ovakvim ponašanjem gore navedene institucije staljaju u dužničko ropstvo i tjeraju da plaća nešto što mu je neprihvatljivo, kao što su usluge grijanja, troškove suda, i troškove advokata. Navodi se i da Podnosilac prijave i JP „Komunalno“ nemaju zaključen ugovor o pružanju usluge centralnog grijanja, te da samim tim ne postoji nikakav obligacioni odnos. Prema navedenom, Institucije i JP „Komunalno“ krše zakone zdrave konkurencije i na nezakonit način sprečavaju pravo na izbor.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je dana 15.01.2021. godine aktom broj: 01-26-10-209-2/20 obratio JP „Komunalno“ d.o.o Žepče, ul. Željeznička br.3, 72 230 Žepče pri čemu je zatraženo da se dostavi primjerak važećeg ugovora sklopljenog sa fizičkim licem za zagrijavanje stambene jedinice i privrednim subjektom za zagrijavanje poslovnog prostora; važeći cjenovnik po kome naplaćujete uslugu centralnog grijanja; da precizira područje u kojem vrši isporuku toplotne energije na nivou Opštine Žepča kao i procjenu koliko je njihovo tržišno učešće, te da navedu da li se još neki privredni subjekt bavi pružanjem usluge centralnog grijanja na području Opštine Žepče; broj korisnika i broj potpisanih ugovora za uslugu centralnog grijanja (posebno odvojiti stambene, poslovne i samostojeće objekte); da pojasne pod kojim uslovima korisnik usluge može da se isključi sa sistema centralnog grijanja, da dostave propise koji regulišu navedenu djelatnost, kao i informaciju pod kojim uslovima se korisnik može isključiti sa sistema daljinskog grijanja.

JP „Komunalno“ d.o.o. se na traženo očitovalo dana 25.01.2021. godine podneskom broj: 01-26-10-209-2/20 i dostavilo Konkurencijskom vijeću slijedeće informacije:

Usluge isporuke toplotne energije se vrše na užem gradskom području Žepča (centralni dio grada), te da na području Općine Žepče ne postoji niti jedan drugi isporučilac toplotne energije. Usluge centralnog grijanja se pružaju na u tri stambeno-poslovne zgrade koje imaju sistem centralnog grijanja samo za stanove i poslovne prostore u tim zgradama. Broj korisnika priključenih na gradsko centralno grijanje je 307 korisnika u stambenom prostoru i 87 korisnika poslovnih prostori.

U podnesku se dalje navodi da JP Komunalno kao jedini isporučitelj toplotne energije u Žepču, nema zaključene ugovore sa korisnicima centralnog grijanja nego se primjenjuje „Ugovor po pristupu“. Osnov za zasnivanje pretplatničkog odnosa je popunjen Zahtjev za priključenje na instalacije centralnog grijanja od strane korisnika.

U skladu sa Odlukom Općinskog vijeća Žepče o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem je definisano da se korisnici usluge sa centralnog grijanja mogu isključiti privremeno i trajno.

Trajno isključenje je moguće samo za cijele objekte, odnosno za objekte koji čine jednu zasebnu energetska cjelinu. Nije moguće isključenje samo jednoga dijela objekta ukoliko to dovodi do ugrožavanja kvalitete grijanja ostalih korisnika grijanja u istome objektu. Ukoliko se dio objekta koji se želi isključiti sa grijanja nalazi na takvoj poziciji da isključenje tog dijela objekta ne utiče na kvalitet grijanja ostalih korisnika, taj dio objekta se može trajno isključiti sa instalacijom grijanja.

Privremeno isključenje objekata sa instalacijom centralnog grijanja odobrava se za dijelove objekta koji ne čine zasebnu energetska cjelinu zbog: nepredviđenih događaja u prostorijama potrošača-viša sila (požari, poplave, eksplozije i sl.); većih radova na održavanju kućnih instalacija; preuređenja ili proširenja kućnih instalacija; i u slučaju dobivanja pismene suglasnosti isporučitelja toplotne energije.

Uz podnesak su dostavljeni slijedeći propisi: Pravilnik o stalnom i privremenom isključenju objekata sa instalacijom centralnog grijanja, Odluka o zagrijavanju stambenog prostora daljinskim grijanjem i Cjenovnik komunalnih usluga.

1. Postupak po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti

Na osnovu navedenog, Konkurencijsko vijeće je u skladu sa članom 32. stav (1) Zakona, donijelo Zaključak o pokretanju postupka po službenoj dužnosti broj: UP-01-26-2-015-2/21 od 15.09.2021. godine (u daljem tekstu: Zaključak), protiv privrednog subjekta JP "Komunalno" d.o.o Žepče, ul. Željeznička br.3, 72230 Žepče, radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja, u smislu člana 10. Zakona o konkurenciji.

U skladu sa članom 33. stav (1) Zakona, Konkurencijsko vijeće je, dana 15.09.2021. godine aktom broj: UP 01-26-2-015-6/21, dostavilo predmetni Zaključak na očitovanje.

Traženi odgovor na Zaključak, privredni subjekt je dostavio dana 04.10.2021. godine podneskom broj: UP 01-26-2-015-7/21 navodeći slijedeće:

- Zakon (Sl. Novine FBiH broj: 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12) članom 2. stav 1. navedenog Zakona propisano je da su javna poduzeća, u smislu ovog zakona, pravne osobe upisane u sudski registar kao gospodarsko društvo koje obavlja djelatnost od javnog društvenog interesa (energetika, komunikacije, komunalne djelatnosti, upravljanje javnim dobrima i druge djelatnosti od javnog društvenog interesa) ili pravna osoba definirana kao javno poduzeće posebnim propisom.
- Zakon o komunalnim djelatnostima Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine ZE-DO kantona“ broj: 17/08) određuje, između ostalog, koje su to komunalne djelatnosti na području tog kantona, način obavljanja i finansiranja, te druga pitanja od značaja za uspješno obavljanje komunalnih djelatnosti.
- Da je članom 6. zakona o komunalnim djelatnostima ZE-DO kantona propisano da općine obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti, pod koje spada i djelatnost opskrbe toplotnom energijom, koju može obavljati strana i domaća pravna i fizička osoba, dok je članom 8. stav (3) propisano da općina može povjeriti komunalnu djelatnost navedenim subjektima polazeći od prirode komunalne djelatnosti i uvjeta i potreba jedinica lokalne samouprave u skladu sa Zakonom.

- Da je članom 9. stav (1) Zakona o komunalnim djelatnostima ZE-DO kantona propisano da općina za obavljanje pojedinih komunalnih djelatnosti koje se finansiraju iz njenog budžeta obavezno povjerava javnim poduzećima komunalnih djelatnosti, koje je odlukama općinskog vijeća formirala za obavljanje tih komunalnih djelatnosti, dok je stavom (2) istog člana propisano da ukoliko javno komunalno poduzeće ne posjeduje odgovarajuće tehnološke i ekonomske uvjete za obavljanje povjerenih komunalnih djelatnosti, odnosno dijela pojedinih komunalnih djelatnosti, obavljanje tih djelatnosti može se povjeriti drugoj pravnoj osobi.
- Da se komunalna usluga može uskratiti korisniku pod uslovom da to tehničke mogućnosti dozvoljavaju i da se isključenjem ne ugrožavaju drugi korisnici komunalnih usluga, odnosno korisnik ne može otkazati korištenje komunalne usluge ako to tehničke mogućnosti ne dozvoljavaju, odnosno ako bi se time ugrozio kvalitet korištenja i standard drugih korisnika.
- Da je odlukom o organizovanju i osnivanju Javnog poduzeća „KOMUNALAC“ Žepče, broj: 01-023-136/90 od 13.04.1990. godine objavljene u „Službenom glasniku općine Žepče“ broj: 3/90, Skupština općine Žepče, osnovala Javno komunalno poduzeće „KOMUNALAC“ Žepče, sa sjedištem u Žepču u ulici Željeznička br. 3, a koje se Odlukom Općinskog vijeća Žepče broj: 01-25-42/06 od 23.05.2006. godine organizira u obliku JAVNOG PODUZEĆA „KOMUNALNO“ društvo sa ograničenom odgovornošću Žepče, sa sjedištem u Žepču, ul. Željeznička br.3, općina Žepče, br. OPU-IP:170/2011 od 17.06.2011. godine, upisano u registar privrednih društava Općinskog suda u Zenici MBS:43-01-0412-11 (stari broj 1-708), JIB broj: 4218213900005.
- Da su organi upravljanja poduzećem određeni Statutom JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče i to: Skupština, Nadzorni odbor, Uprava i Odbor za reviziju.
- Da je Općinsko vijeće općine Žepče donijelo Odluku o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem broj: 01-23-83/19 od 31.05.2019. godine, dok je Nadzorni odbor JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče dana 08.09.2015. godine pod brojem. 1677/15 donio Pravilnik o stalnom i privremenom isključenju objekta sa instalacija centralnog grijanja.
- Da je članom 16. Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem broj: 01-23-83/19 od 31.05.2019. godine propisano da trajno odustajanje od preuzimanja toplotne energije (trajno isključenje) odobrava se isključivo za cijeli objekat (energetsku cjelinu). Dijelovi objekta ili stanovi koji ne čine zasebnu cjelinu ne mogu se trajno isključiti iz sistema grijanja. Obzirom da se proračuni termo-tehničkih instalacija (gubici toplote kroz zidove i otvore) vrše na temelju pretpostavke sa su sve prostorije u sezoni grijanja zagrijane na projektnu temperaturu, isključenje bilo kojeg dijela objekta (stana ili poslovnog prostora) utječe na temperaturni balans i opskrbu toplotnom energijom drugih potrošača u objektu. Iz tog razloga distributer neće odobravati stalna isključenja pojedinih dijelova objekta sa instalacija centralnog, nego samo isključenje objekta kao cjeline.
- Da su članom 2. i 3. Pravilnika o stalnom i privremenom isključenju objekta sa instalacija centralnog grijanja broj: 1677/15 od 08.09.2015. godine propisani identični uslovi za trajno isključenje objekata sa instalacija centralnog grijanja, kao što je to već i navedeno u Odluci o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem.

- Da je Općina Žepče poslove iz oblasti komunalne djelatnosti, pa tako i proizvodnju isporuke toplotne energije povjerila JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče. U vlasništvu općine Žepče je kotlovska postrojenja, a dovodni distributivni cjevovod je u vlasništvu JP „Komunalno“ Žepče. Navedena kotlovnica i cjevovod toplovoda izgrađeni su 1986. godine, kao centralni sistem zagrijavanja sa jednim proizvođačem toplotne energije i jednim distributerom. Na ovako izgrađenom sistemu ne postoji mogućnost uvođenja više proizvođača toplotne energije i više ditributera toplotne energije. Poslijeratna izgradnja stambeno-poslovnih objekata u užem jezgru Općine Žepče nije spojena na navedeni sistem centralnog grijanja kojim gospodari JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče, već isti imaju individualno zagrijavanje – vlastite kotlovnice, tako da se ne može smatrati da je JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče jedini proizvođač i isporučilac toplotne energije u Općini Žepče.
- Da sa korisnicima usluga centralnog grijanja nemaju zaključene Ugovore zbog prateće problematike vezane za potpisivanje/nepotpisivanje ugovora, sukoba na relaciji stanar/podstanar, a uzimajući u prilog stav suda izražen u sudskim presudama u kojima je sud staništa da se ovdje radi o ugovoru po pristupu, jer obaveza plaćanja grijanja nastaje primanjem usluge, a ne potpisivanjem ugovora u pismenoj formi.
- Da Općina Žepče postupa u skladu sa svojim regulativnim ovlastima kod uređenja uslova isporuke toplotne energije za zagrijavanje stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima ZE-DO kantona i da navedena Odluka tretira sve korisnike grijanja Općine Žepče bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, te da nikako nema vladajući položaj na tržištu isporuke toplotne energije na području Općine Žepče.
- Da odredbe člana 16. koje se odnose na trajno isključenje korisnika imaju zakonsko uporište i iste su u skladu sa članom 13. stav (3) i (4) Zakona o komunalnim djelatnostima ZE-DO kantona i da je ispravno donesen Pravilnik o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem broj: 01-23-83/19 od 31.05.2019. godine kao i njegove odredbe koje regulišu uslove i razloge trajnog isključenja, a tako i postupanje JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče prema podnositeljima zahtjeva za isključenje grijanja zasebnih stanova iz objekta kolektivnog stanovanja.

2. Pravni okvir postupka

Konkurencijsko vijeće je u toku postupka primijenilo odredbe Zakona o konkurenciji, Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), kao i odredbe Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), u smislu člana 26. Zakona o konkurenciji.

Također, Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir i odredbe Zakona o komunalnim djelatnostima („Službene novine TK“ broj 11/05, 7/07, 8/12 i 14/13) (u daljem tekstu: Zakon o komunalnim djelatnostima), Zakona o zaštiti potrošača Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 25/06 i 88/15) (u daljem tekstu: Zakon o zaštiti potrošača u BiH), Odluku o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem broj: 01-23-83/19 od 31.05.2019. godine i Pravilnik o stalnom i privremenom isključenju objekta sa instalacija centralnog grijanja broj: 1677/15 od 08.09.2015. godine.

Konkurencijsko vijeće u skladu sa članom 43. stav (7) Zakona u svrhu ocjene datog slučaja može koristiti sudsku praksu Evropskog suda pravde i odluke Evropske komisije.

3. Relevantno tržište

Relevantno tržište, u smislu člana 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 33/10) čini tržište određenih proizvoda/usluga koji su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači smatraju međusobno zamjenjivim s obzirom na njihove bitne karakteristike, kvalitet, namjenu, cijenu ili način upotrebe.

Prema odredbi člana 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno geografsko tržište obuhvata cjelokupan ili značajan dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini relevantne usluge pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuju od uslova konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Članom 4. stav (1) tačka 3) Zakona o komunalnim djelatnostima propisano da se pod snabdjevanje toplotnom energijom podrazumjevaju poslovi proizvodnje i distribucije toplotne energije (pare, vrelе vode, tople vode, sanitarne tople vode i sl.) mrežom do podstanice korisnika, uključujući i podstanicu, odnosno glavni zaporni ventil ili zajednički mjerni instrument kod objekata kolektivnog stanovanja, odnosno mjerni instrument korisnika.

Članom 2. Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem broj: 01-23-83/19 od 31.05.2019. je predviđeno da je zagrijavanje stambenog i poslovnog prostora u Žepču daljinskim grijanjem komunalna djelatnost od posebnog značaja za Općinu Žepče, te da obavljanje te djelatnosti vrši javno preduzeće kojem je, u skladu sa zakonom kojim je uređena oblast komunalnih djelatnosti, nadležni organ povjerio obavljanje ove djelatnosti.

Privredni subjekt JP Komunalno d.o.o. Žepče je registrovan za djelatnost distribucije toplotne energije koju i obavlja, te je na osnovu navedenog, Konkurencijsko vijeće u predmetnom postupku odredilo relevantno tržište proizvoda distribucija/snabdjevanje toplotnom energijom.

Obzirom da se snabdjevanje toplotnom energijom vrši na području Općine Žepče, relevantno tržište u geografskom smislu je utvrđeno kao geografsko područje Općine Žepče.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odredilo da je relevantno tržište predmetnog postupka, tržište distribucije/snabdjevanja toplotnom energijom na području Općine Žepče.

4. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Nakon sagledavanja svih relevantnih činjenica, dokaza i dokumentacije dostavljene od stranaka u postupku, kao i podataka kojima raspolaže Konkurencijsko vijeće, utvrđeno je slijedeće:

Cjenovnik komunalnih usluga

Cjenovnik komunalnih usluga je prihvaćen od strane Općinskog vijeća Žepče Odlukom broj 01-23-50/16 donesenom na 34. sjednici Općinskog vijeća održanoj 31.03.2016 godine, a u isti su unešene sve naknadne izmjene proizašle iz Odluka Općinskog vijeća Žepče koje su donesene u 2018., 2019., i 2020. godini.

Članom 2. Cjenovnika su propisane cijene komunalnih usluga po vrstama na mjesečnom nivou, pa su tako propisane i cijene usluge grijanja.

1. Usluga centralnog grijanja stambeni prostor:
 - m² po cijeni od 2,93 KM
 - MWh cijeni od 122,85 KM + 5% paušala na površinu po cijeni od 2,00 KM
2. Usluga centralnog grijanja za poslovne prostore:
 - m² po cijeni od 5,47 KM
 - MWh cijena od 169,65 KM + 5% paušala na površinu po cijeni od 4,68 KM
3. Usluga centralnog grijanja za privremeno nekorištene prostore (privremeno isključene) za stambene i poslovne prostore po m²:
 - 30% od pune cijene grijanja

U skladu sa članom 7. Cjenovnika za korisnike usluge koji nemaju ugrađene kalorimetre, temelj za obračun utrošene toplotne energije je površina zatvorenog prostora (bez površine balkona, lođa i terasa) utvrđena Ugovorom o kupoprodaji stana, Izvodom iz knjige položenih ugovora, Ugovorom o komunalnim uslugama, bez obzira da li je zatvorena površina snabdjevena grejnim tijelom ili ne. Površina stana se uvećava za 5 m² ukoliko je bojler za sanitarnu vodu priključen na instalacije centralnog grijanja.

ODLUKA o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem:

Općinsko Vijeće Žepča je na 26. sjednici održanoj 30.05.2019. godine donijelo Odluku o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora daljinskim grijanjem broj: 01-23-83/19 (u daljem tekstu Odluka).

U skladu sa članom 1. Odluke uređuju se uslovi izgradnje, rekonstrukcije i održavanja objekata daljinskog grijanja stambenog i poslovnog prostora u Žepču, isporuka i korištenje toplotne energije i međusobni odnosi subjekata u procesu zagrijavanja prostora daljinskim grijanjem.

Zagrijavanje stambenog i poslovnog prostora u Žepču daljinskim grijanjem je komunalna djelatnost od posebnog značaja za Opštinu Žepča, prema članu 2. Odluke.

Članom 4. Odluke je propisano da je trenutni proizvođač toplotne energije JP „Komunalno“ d.o.o Žepče, te da u zavisnosti od okolnosti i situacije u budućnosti, proizvođač može biti i drugi pravni subjekat o čemu odluku donosi Općinsko vijeće Žepče. Distributer i isporučitelj toplotne energije je JP „Komunalno“ d.o.o. Žepče. Potrošači su sva fizička i pravna lica koja koriste toplotnu energiju iz toplovodne mreže za zagrijavanje prostora i pripremu potrošne vode.

Članom 16. Odluke je propisano privremeno i trajno isključenje objekta sa instalacija centralnog grijanja kako slijedi:

„Distributer u toku sezone grijanja mora isporučiti potrebne količine toplotne energije prema dogovorenom režimu rada toplovodnog sistema, a Potrošač je dužan da preuzme ugovorene količine toplotne energije osim u slučaju privremenog ili trajnog odustajanja od obaveza preuzimanja toplotne energije.

PRIVREMENO ISKLJUČENJE objekata sa instalacija centralnog grijanja odobrava se za dijelove objekta koji ne čine zasebnu energetska cjelinu zbog:

- nepredviđenih događaja u prostorijama Potrošača-viša sila (požari, poplave, eksplozije i sl);
- većih radova na održavanju kućnih instalacija;
- preuređenja ili proširenja kućnih instalacija;
- u slučaju dobivanja pismene suglasnosti isporučitelja toplotne energije.

Privremeno isključenje objekta sa instalacija centralnog grijanja moguće je samo izvan sezone grijanja. Zahtjev za isključenje se podnosi najkasnije do 01.09. tekuće godine.

Maksimalno vrijeme privremenog isključenja može trajati 12 mjeseci.

Za privremeno isključenje dijela objekta sa instalacija centralnog grijanja podnosi se zahtjev, plaća se propisana taksa i troškovi isključenja.

Privremeno isključenje sa instalacija centralnog grijanja Distributer će odobravati samo za objekte koji se ne koriste (niko ne boravi u objektu).

Nije moguće privremeno isključiti dio objekta (soba, hodnik i sl.).

Prije isključenja Potrošač je dužan izmiriti cjelokupan dospjeli dug na ime troškova grijanja.

Za vrijeme privremenog prestanka preuzimanja toplotne energije Potrošač je obavezan da plaća naknadu stalnih troškova isporučitelju toplotne energije u iznosu 30 % redovne cijene grijanja (izuzev ako je razlog privremenog isključenja viša sila (požar, poplava, eksplozija i sl.).

Privremeno isključenje se vrši na najpogodniji način (blokiranjem zapornih ventila na ulazu u objekt, blindiranjem cjevovoda, zatvaranjem ulaznih ventila na grejnim tijelima uz postavljanje plombe Distributera ili fizičkim uklanjanjem grejnih tijela).

Fizičko isključenje vrše isključivo radnici Distributera.

Troškove isključenja plaća Potrošač uz taksu za isključenje sa grijanja.

Privremeno isključen Potrošač je odgovoran za svu eventualnu štetu koja nastane zbog privremenog isključenja (smrzavanje i pucanje cjevovoda, izlivanje tople vode ili bilo koja druga šteta nastala zbog privremenog isključenja).

Privremeno isključen Potrošač je obavezan omogućiti isporučitelju grijanja povremen pristup unutar privremeno isključenog objekta u cilju kontrole instalacija grijanja.

Ukoliko Potrošač ne omogući kontrolu instalacija grijanja ili se utvrdi da je Potrošač bez znanja isporučitelja izvršio priključenje na instalacije centralnog grijanja, bit će mu obračunata puna cijena za cijeli period od dana privremenog isključenja do dana otkrivanja neovlaštenog priključivanja.

TRAJNO odustajanje od preuzimanja toplotne energije (trajno isključenje) odobrava se isključivo za cijeli objekat (energetska cjelina).

Dijelovi objekta ili stanovi koji ne čine zasebnu cjelinu ne mogu se trajno isključivati iz sistema grijanja.

Obzirom da se proračuni termo-tehničkih instalacija (gubici toplote kroz zidove i otvore) vrše na temelju pretpostavke da su sve prostorije u sezoni grijanja zagrijane na projektnu temperaturu, isključenje bilo kojeg dijela objekta (stana ili poslovnog prostora) utiče na temperaturni balans i opskrbu toplotnom energijom drugih Potrošača u objektu. Iz tog razloga distributer neće odobravati stalna isključenja pojedinih dijelova objekta sa instalacija centralnog grijanja, nego samo isključenje objekta kao cjeline.

Isključenje cijelog objekta sa instalacija centralnog grijanja moguće je samo izvan sezone grijanja.

Za trajno isključenje objekta sa instalacija centralnog grijanja podnosi se zahtjev, plaća se propisana taksa i troškovi isključenja.

Zahtjev za isključenje sa instalacija centralnog grijanja se podnosi najkasnije do 01.09. tekuće godine.

Prije isključenja Potrošač je dužan izmiriti cjelokupan dospjeli dug na ime troškova grijanja. U slučaju da objekt ima više potrošača, trajno isključenje se neće odobriti dok svi potrošači ne izmire svoja dugovanja.

Nakon trajnog isključenja isporučitelj toplotne energije nije u obavezi da čuva kapacitet potreban za snabdjevanje toplotnom energijom predmetnog objekta.

U slučaju podnošenja zahtjeva za ponovnim priključenjem objekta na instalacije centralnog grijanja primjenjuju se sva pravila kao za nove Potrošače koji se prvi put pojavljuju kod isporučitelja toplotne energije.

Troškove privremenog i trajnog isključenja i priključenja snosi Potrošač.

Distributer je dužan u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ove odluke donijeti Pravilnik o isključenju sa instalacija centralnog grijanja u kome će detaljnije definisati uslove i postupak privremenog i stalnog isključenja.

Pravilnik o stalnom i privremenom isključenju objekta sa instalacija centralnog grijanja

U skladu sa članom 18. Statuta JP Komunalno d.o.o Žepče (Prečišćeni tekst), broj: OPU-IP: 241/2013 od 05.08.2013.godine, obrađen od strane notara Gordane Nalić sa sjedištem u Žepču, Nadzorni odbor JP "Komunalno" d.o.o Žepče je na 28. sjednici održanoj dana 08.09.2015.godine donio Pravilnik o stalnom i privremenom isključenju objekta sa instalacija centralnog grijanja (u daljem tekstu: Pravilnik)

Stalno isključenje objekata sa instalacija centralnog grijanja, prema članu 2. Pravilnika, odobrava se isključivo za cijeli objekt ili za dio objekta ukoliko za to postoje tehničke mogućnosti i ukoliko se sa time ne remeti snabdjevanje toplotnom energijom drugih potrošača u tom objektu.

U skladu sa članom 3. Pravilnika, obzirom da se proračuni termo-tehničkih instalacija (gubici toplote kroz zidove i otvore) vrse na osnovu pretpostavke da su sve prostorije u sezoni grijanja zagrijane na projektnu temperaturu, jasno je da isključenje bilo kojeg dijela objekta utiče na snabdjevanje toplotnom energijom drugih potrošača u objektu, pa iz tog razloga JP "Komunalno" d.o.o. Žepče neće odobravati stalna isključenja pojedinih dijelova objekta sa instalacija centralnog grijanja, nego samo isključenje objekta kao cjeline.

Privremeno isključenje objekata sa instalacija centralnog grijanja, u skladu sa članom 11. Pravilnika, odobrava se za dijelove objekta koji ne čine zasebnu energetska cjelinu zbog:

- a) nepredviđenih događaja u prostorijama potrošača-viša sila (požari, poplave, eksplozije i sl.);
- b) većih radova na održavanju kućnih instalacija;
- c) preuređenja ili proširenja kućnih instalacija;
- d) u slučaju dobivanja pismene suglasnosti isporučitelja toplotne energije.

U slučaju privremenog isključenja zbog gore navedenih razloga pod tačkama b) i c), radove je potrebno izvršiti u roku od 30 dana od dana privremenog isključenja s tim da se ponovno uključenje treba izvršiti prije početka sezone grijanja (prije 01.09. tekuće godine).

Ukoliko potrošač kojem je omogućeno privremeno isključenje sa grijanja ne podnese pismeni zahtjev za ponovno uključenje istog do 01.09. tekuće godine, isporučitelj toplotne energije će istog automatski

s početkom grejne sezone uvrstiti kao potrošača usluge grijanja i smatraće se da je u potpunosti izvršio sve radnje iz tački b) i c) člana 11. ovog Pravilnika zbog kojeg mu je i omogućeno privremeno isključenje, tako da ne podnosi zahtjeva za ponovnim uključenjem grijanja od strane potrošača tj. njegov propust navedene radnje, ne može biti osnov za nefakturisanje usluge grijanja istom, niti ga to oslobađa od plaćanja navedene usluge.

U skladu sa članom 15. Pravilnika, privremeno isključenje sa instalacija centralnog grijanja JP "Komunalno" će se odobravati samo za objekte koji se ne koriste (niko ne boravi u objektu). Kao dokaz da niko ne boravi u objektu, podnositelj zahtjeva je dužan da prilikom podnošenja istog u prilogu dostavi Obavještenje o odjavi prebivališta sa adrese iz objekta za koji traži privremeno isključenje grijanja, izdano od strane MUP ZDK, Žepče.

Isporučilac toplotne energije zadržava pravo da pored gore navedenog dokaza odjave adrese prebivališta podnosioca zahtjeva, traži i druge dokumente od istog ukoliko su mu ti dokumenti neophodni za utvrđivanje nekog činjeničnog stanja, te da neposrednim uvidom u prostorije objekta provjeri činjenično stanje.

Za vrijeme privremenog prestanka preuzimanja toplotne energije potrošač je obavezan da plaća naknadu stalnih troškova isporučitelju toplotne energije u iznosu 30 % redovne cijene grijanja (izuzev ako je razlog privremenog isključenja viša sila (požar, poplava, eksplozija i sl.), u skladu sa članom 19. Pravilnika.

Konkurencijsko vijeće na osnovu navedenog zaključuje:

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je JP Komunalno d.o.o. Žepče jedini privredni subjekt koji vrši isporuku toplotne energije sistemom daljinskog grijanja, i da je zona toplifikacije definisana kao uži dio grada Žepče gdje spadaju svi kolektivni stambeni objekti i dio individualnih stambenih objekata, te je neosporan njegov dominantan položaj u smislu člana 9. Zakona o konkurenciji.

U skladu sa članom 10. stav (1) Zakona o konkurenciji, zabranjena je svaka zloupotreba dominantnog položaja jednog ili više privrednih subjekata na relevantnom tržištu. Zloupotreba dominantnog položaja, u skladu sa odredbama člana 10. stav (2) tačka d) Zakona o konkurenciji, posebno se odnosi na zaključivanje sporazuma kojima se uslovljava da druga strana prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom sporazuma.

Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir i Zakon o zaštiti potrošača koji u članu 33. stav (2) kaže da ekonomske usluge od opšteg interesa u koje spada isporuka toplotne energije su u režimu ugovornog odnosa i naknada za iste se plaća na osnovu stvarnih isporuka očitanih na brojilu potrošača. Naime, raskidom ugovora prestaju postojati obaveze za ugovorne strane, pa tako nije osnovano da se raskidom i nepostojanjem ugovora jednoj strani nameće dodatna obaveza u smislu neograničenog trajanja plaćanja usluge koja ne postoji.

Dakle, ukoliko pružalac usluga, u konkretnom slučaju privredni subjekt JP Komunalno d.o.o. Žepče utvrdi kako su ispunjeni svi uslovi za isključenje korisnika sa mreže, u tom slučaju, danom isključenja, raskida se i poslovni odnos između pružaoca usluge i korisnika isporučene toplotne energije, pa je obavezan i prestanak svih finansijskih obaveza korisnika prema JP Komunalno d.o.o. Žepče.

Međutim, spornim odredbama Odluke, odnosno Pravilnika, data je mogućnost korisnicima da pod određenim uslovima ne koriste toplotnu energiju iz sistema daljinskog grijanja i da raskinu ugovor uz prethodnu saglasnost privrednog subjekta JP Komunalno d.o.o. Žepče ali bi korisnik i dalje nastavio plaćati određeni fiksni iznos troškova za uslugu koju praktično ne koristi što znači da:

JP Komunalno d.o.o. Žepče je, primjenom odredbi navedene Odluke odnosno Pravilnika, zloupotrijebilo dominantan položaj, nametnuvši dodatni uslov korisniku svoje usluge koji i kada su ispunjeni uslovi za privremeno isključenje korisnika sa mreže i želi istu da otkáže, mora nastaviti sa plaćanjem finansijske obaveze.

Raskidom ugovornog odnosa prestaju postojati i obaveze za ugovorne strane, pa tako nije osnovano da se raskidom i nepostojanjem ugovora nameću dodatne obaveze, što u konkretnom slučaju znači – trajanje plaćanja usluge koja se ne koristi, što jasno i nedvosmisleno predstavlja nametanje dodatnih uslova, a što je prema odredbama Zakona o konkurenciji zabranjeno, odnosno predstavlja zloupotrebu dominantnog položaja prema članu 10. stav (2) tačka d) Zakona o konkurenciji.

Osporena odredba člana 16. Odluke glasi:

Trajno odustajanje od preuzimanja toplotne energije (trajno isključenje) odobrava se isključivo za cijeli objekat (energetsku cjelinu).

Dijelovi objekta ili stanovi koji ne čine zasebnu cjelinu ne mogu se trajno isključivati iz sustava grijanja.

i osporene odredbe članova 2. i 3. Pravilnika glase:

Stalno isključenje objekata sa instalacija centralnog grijanja odobrava se isključivo za cijeli objekat ili dio objekta ukoliko za to postoje tehničke mogućnosti...

„JP Komunalno Žepče neće odobravati stalna isključenja pojedinih dijelova objekta sa instalacija centralnog grijanja, nego samo isključenje objekta kao cjeline“.

predstavljaju odredbe koje su u suprotnosti sa Zakonom o konkurenciji iz razloga što:

Konkurencijsko vijeće dalje smatra da član 16. Odluke, odnosno član 15. Pravilnika, kojom se utvrđuje maksimalno vrijeme trajanja privremenog isključenja na 12 mjeseci kao i uslov da će se odobrenje za privremeno isključenje odobravati samo za objekte koji se ne koriste, predstavljaju restriktivne odredbe koje su u suprotnosti za odredbama Zakona o konkurenciji iz razloga što korisnik usluga ni u kojem slučaju ne smije biti ograničen izborom načina na koji će zagrijavati vlastitu stambenu jedinicu.

Također, Konkurencijsko vijeće je u svojim već usvojenim predmetnim rješenjima a koji se odnose na isključivanje korisnika sa sistema centralnog gradskog grijanja (Rješenje broj: UP-03-26-2-047-18/18 od 21.03.2019. godine i Rješenje broj: UP-03-26-2-018-30/19 od 28.05.2020. godine), prikupljalo podatke od privrednih subjekata koji također obavljaju komunalne usluge od javnog interesa, gdje je analizom dostavljenih podataka utvrdilo da isti ne naplaćuju paušale, distributivne troškove ili neke druge slične troškove u situacijama kada su korisnici privremeno ili trajno isključeni sa vodovodne ili kanalizacione mreže, odnosno nakon isključivanja sa mreže snabdijevanja električnom energijom

Na osnovu svega navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo kako je JP Komunalno d.o.o. Žepče primjenom navedene Odluke odnosno Pravilnika, povrijedilo odredbe Zakona o konkurenciji zloupotrebom dominantnog položaja na tržištu distribucije toplotne energije u Općini Žepče, na način da uslovljava drugu stranu da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi nemaju veze s predmetom sporazuma, u skladu sa članom 10. stav (2) tačka d) Zakona o konkurenciji.

Slijedom navedenog, odlučeno je kao u tački 1. dispozitiva ovog Rješenja.

5. Novčana kazna

U smislu člana 48. stav (1) tačka a) Zakona o konkurenciji, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda privrednog subjekta, iz godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda zakona, kaznit će se privredni subjekt, ako zloupotrijebi dominantan položaj na način propisan odredbama člana 10. Zakona o konkurenciji.

Konkurencijsko vijeće je prilikom izricanja visine novčane kazne uzelo u obzir namjeru te dužinu trajanja povrede Zakona o konkurenciji, kao i posljedice koje je ista imala na tržišnu konkurenciju, u smislu člana 52. Zakona o konkurenciji.

Nadalje, polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je JP Komunalno d.o.o. Žepče zloupotrijebilo dominantni položaj, iz člana 10. stav (2) tačke d) Zakona o konkurenciji, u smislu člana 48. stav (1) tačke b) Zakona o konkurenciji, izrečena je novčana kazna u iznosu 5.000,00 KM (pethiljada i 00/100 KM), što predstavlja (..)*¹ % ostvarenog prihoda iz 2020. godine, koji je iznosio (..)* KM.

U slučaju da se izrečena novčana kazna ne uplati u utvrđenom roku ista će se naplatiti prinudnim putem, u smislu člana 47. Zakona o konkurenciji, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.

Imajući u vidu navedeno Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tačkama 3. i 4. dispozitiva ovog Rješenja.

6. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

Predsjednik

Dr.sc. Amir Karalić

¹ (..)* - podaci predstavljaju poslovnu tajnu